

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 15659
Tarih : 08.12.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 08/12/2021 16:21
Sayı: E-120.10-
0925235

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TÜİK Ağustos 2021 Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları yayımlandı. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 12,1, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranı (âtil işgücü) ise yüzde 22 seviyesinde gerçekleşti. TÜİK'e göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2021 Ağustos ayında bir önceki aya göre 11 bin kişi artarak 3 milyon 965 bin kişi oldu. DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yola çıkarak yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı ise Ağustos 2021'de 7 milyon 855 bin kişi olarak gerçekleşti. Cinsiyete göre işsizlik oranlarında kadın işsizliğinin tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olarak görülmeye devam ediyor olması, TÜİK ve İŞKUR'un işsiz sayıları arasında büyük bir farkın olması, dar ile geniş tanımlı işsizlik arasındaki farkın 10 puan olması ve işsizlik oranında yaşanan artışın, derinleşen ekonomik krizin ve istihdama dair sorunların tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

TÜİK'in istihdam verilerinde Temmuz 2021 ve Ağustos 2021 aylarında büyük dalgalanmalar yaşandı. Ağustos 2021'de istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre toplam olarak 14 bin kişi azaldı. İstihdam tarım sektöründe 26 bin kişi, sanayi sektöründe 217 bin kişi, inşaat sektöründe 83 bin kişi artarken, hizmet sektöründe ise 341 bin kişilik düşüş yaşandı. Temmuz 2021'de istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre toplam olarak 125 bin artmıştı. Temmuz ayında istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre tarım sektöründe 17 bin kişi, hizmet sektöründe 454 bin kişi, artarken sanayi sektöründe 287 bin kişi, inşaat sektöründe 60 bin kişi azalmıştı. Temmuz 2021'de 506 bin artan işsiz sayısının Ağustos 2021'de sadece 11 bin artması; Temmuz 2021'de 287 bin azalan sanayi istihdamının Ağustos 2021'de 217 bin artması; Temmuz 2021'de 454 bin artan hizmet sektörü istihdamının Ağustos 2021'de 341 bin azalması izahı zor bir dalgalanmadır. TÜİK ve İŞKUR'un işsiz sayıları arasında uçurum var. İşsiz sayılmak için TÜİK tarafından kullanılan en önemli kriter aktif iş arama kanallarından birini kullanmaktır. İŞKUR en yaygın kullanılan iş arama kanalıdır. Ancak İŞKUR kanalını kullanan 200 bin işsiz 189 bini TÜİK verilerine yansıtmamıştır. İŞKUR'a göre Ağustos 2021'de kayıtlı işsiz sayısı 199 bin 385 bin kişi artarken TÜİK'e göre sadece 11 bin artmıştır. İŞKUR ve TÜİK verileri arasındaki bir aylık fark 188 bin 385 kişidir.

GEREKÇE

Ülkede 2018 Eylül’de başlayan ekonomik kriz ve 2020 Mart ayından bu yana yaşanan salgının da etkisiyle işgücü piyasası dışına çıkış eğilimi artıyor. Zamana bağlı eksik istihdamda artış ve iş bulma ümidinin kaybedilmesine paralel olarak dar ve geniş tanımlı işsizlik oranları arasındaki fark giderek açılıyor. Örneğin, Haziran 2019’da dar tanımlı işsizlik yüzde 13,7 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 18,6 olarak gerçekleşmişti. Bu dönemde geniş tanımlı işsizlik dar tanımlı işsizlikten 4,9 puan yüksekti. Ağustos 2021’de ise dar tanımlı işsizlik yüzde 12 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 22 olarak gerçekleşti. Dar ve geniş işsizlik arasındaki fark bu dönemde 10 puan oldu. Dar ve geniş işsizlik arasındaki makasın bu denli açılmasının en önemli nedeni salgın dönemindeki işten çıkarma yasağının dar tanımlı işsizliği sınırlı düzeyde tutmuş olması ve işbaşında olunan sürenin azalmasıdır. Böylece dar tanımlı işsizlik sınırlı kalırken geniş tanımlı işsizlik fırlamıştır.

Ağustos 2021 döneminde MEA dar tanımlı işsizlik (işsizlik 1) yüzde 12,1, zamana bağlı eksik istihdam ile işsizlerin bütünleşik oranı (işsizlik 2) yüzde 15,3; işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı (işsizlik 3) yüzde 19,2 ve âtil işgücü oranı (işsizlik 4, geniş tanımlı işsizlik) ise yüzde 22,0 olarak açıklandı. Ağustos 2019’da 258 bin olan zamana bağlı eksik istihdam (MEA) sayısı, Ağustos 2020’de 1 milyon 221 bin kişiye yükseldi. Zamana bağlı eksik istihdam Ağustos 2021’de 1 milyon 33 bin olarak hesaplandı.

TÜİK’in âtil işgücü oranından hareketle yaptığımız hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Ağustos 2021’de 7 milyon 854 bin olarak gerçekleşti. Ağustos 2019’da 6 milyon 558 bin mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Ağustos 2020’de 8 milyon 616 bin olarak gerçekleşti. Ağustos 2021 HİA verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı toplamda 3 milyon 965 bin kişi iken, DİSK-AR tarafından yapılan hesaplama göre geniş tanımlı işsiz sayısı 7 milyon 854 bin olarak gerçekleşti. Cinsiyete göre işsizlik oranlarında kadın işsizliğinin tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olarak görülmeye devam ediyor. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı erkeklerde yüzde 10,8 iken kadınlarda yüzde 15’tir. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı erkeklerde yüzde 14,1 iken kadınlarda yüzde 17,7’dir. İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı erkeklerde yüzde 15,1 iken kadınlarda yüzde 27 seviyesindedir. Geniş tanımlı işsizlik (âtil işgücü) ise erkeklerde yüzde 18,3 ve kadınlarda yüzde 29,3 düzeyindedir. Geniş tanımlı kadın işsizliği ile geniş tanımlı erkek işsizliği arasındaki fark 11 puandır.

Ağustos 2021 itibarıyla kadınlarda mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı 1 milyon 565 bin ve geniş tanımlı işsiz sayısı 3 milyon 555 bindir. Erkeklerde ise dar tanımlı işsiz sayısı 2 milyon 399 bin ve geniş tanımlı işsiz sayısı ise 4 milyon 268 bindir. Ağustos 2021 HİA verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori yüzde 29,3 ile geniş tanımlı kadın işsizliği oldu. Yüzde 28,9 olan genç kadın işsizliği (15-24) ise ikinci sırada yer aldı (Grafik 6).

Bilindiği gibi salgın döneminde diğer işsizlik kategorilerine göre kadın işsizlik türleri genele göre çok daha yüksek gerçekleşti ve bu eğilim devam ediyor.

Ağustos 2021’de 15-24 yaş arası gençlerde işsizlik oranı yüzde 22,7 olarak gerçekleşti. Kadınlarda dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 15,0 iken kentsel (tarım dışı) kadın işsizliği oranı 3,7 puan yüksek olarak yüzde 18,7 oldu. Tarım dışı işsizlik genelde de dar tanımlı işsizlikten daha yüksek görülüyor. Ağustos 2021’de dar tanımlı işsizlik yüzde 12 ,1 iken tarım dışı işsizlik yüzde 14,2 olarak gerçekleşti. Dar ve geniş işsizlik arasındaki farkın 10 puan olması ve işsizlik oranında yaşanan artışın, derinleşen krizin ve istihdama dair sorunların tespiti amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	T. Han
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Gülhan
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. Eksik
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	O. Ersoy
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İmir
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	A. Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. Tosun
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan Işık
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Özen
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. Canbaz Kaya
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Çepni
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. Kenanoğlu